

Tak to się zaczęło... (cz. 1.)

Historia kardiologii dziecięcej w Gdańsku wiąże się z osobą prof. Antoniego Chróścickiego (1910-2004), który w latach 50. XX w. postanowił powołać do życia tę dyscyplinę naukową w Polsce. Dr med. Stanisława Dymnicka pracowała wówczas w II Klinice Chorób Wewnętrznych. W czasie szkolenia kardiologicznego w Warszawie zetknęła się z tym niezwykle człowiekiem, który zainspirował ją do podobnych działań na terenie Gdańska. W 1957 r. została przeniesiona do I Kliniki Chorób Dzieci, którą kierował prof. Kazimierz Ereciński, bardzo otwarty na wszelkie nowości i bardzo popierający inicjatywę powstania kardiologii dziecięcej w swojej Klinice. Pracownia EKG przy I Klinice Chorób Dzieci AMG powstała 29 kwietnia 1957 r. Dzięki nowym możliwościom diagnostycznym już w 1957 r. prof. Kazimierz Dębicki w asyście Stanisława Sokoła wykonał zabieg podwiązania przewodu tętniczego Botalla u 11-letniego dziecka. Pierwsza operacja kardiochirurgiczna wykonana przez Stanisława Sokoła odbyła się 11 maja 1961 r. Do 1968 r.

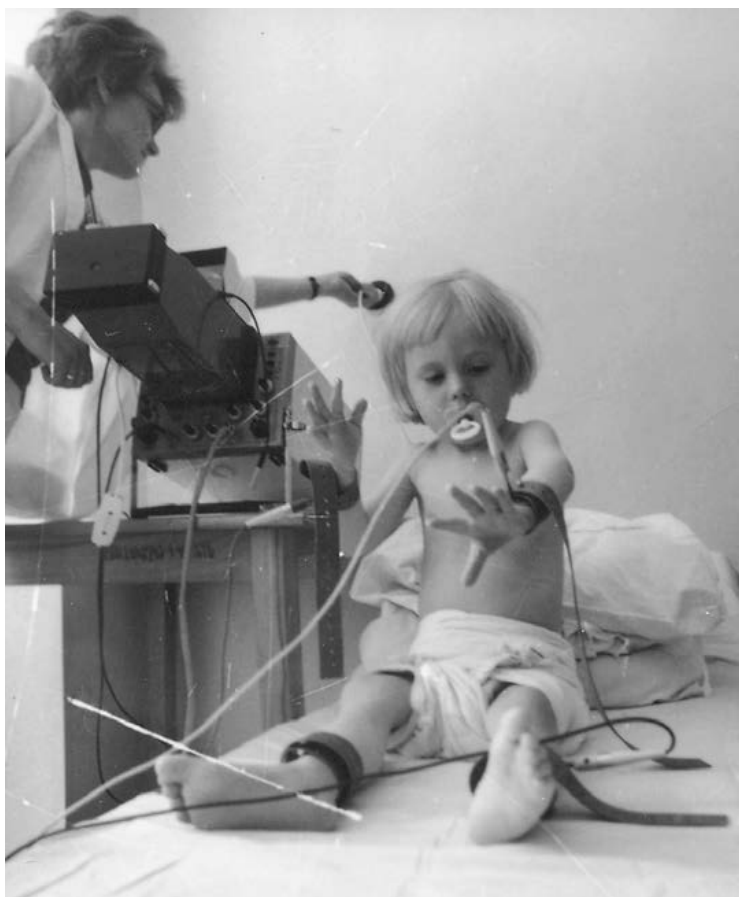
wykonał 250 operacji kardiochirurgicznych u dzieci z wrodzonymi wadami serca. Prof. Stanisław Sokół dążył do utworzenia oddziału kardiochirurgicznego dla najmłodszych dzieci. Jego ostatnim pacjentem było 12-dniowe niemowlę z przełożeniem wielkich pni tętnicznych, które operował 30 kwietnia 1968 r. Zmarł nagle 9 maja 1968 r. w czasie urlopu w Zakopanem z powodu zawału serca.

W 1960 r. z inicjatywy dr Dymnickiej powstała pierwsza w Polsce północnej Przychodnia Kardiologii Dziecięcej. Dostępne wówczas metody diagnostyczne były znacznie skromniejsze w porównaniu z dzisiejszymi możliwościami. Pierwszy etap diagnostyki opierał się na szczegółowym badaniu podmiotowym i przedmiotowym. Mimo że stetoskopy, którymi wówczas dysponowano dalekie były od dokładności dzisiejszych, do perfekcji opanowano sztukę osłuchiwania tonów i szmerów serca. Jako badanie dodatkowe wykonywano badanie radiologiczne klatki piersiowej. Od kwietnia 1962 r. rozpoczęto wykonywanie badań fonokardiograficznych.

Pod koniec 1970 r. na mocy decyzji władz AMG powołano Klinikę Kardiologii Dziecięcej, która wchodziła w skład Instytutu Pediatrii. Kierownikiem Kliniki została Stanisława Dymnicka, a w skład pierwszego zespołu wchodził dr Jan Ereciński, dr Barbara Przytarska (później Bielińska) i dr Janina Aleszewicz (później Baranowska).

Dr Jan Ereciński jako pierwszy klinicysta zaczął wykonywać cewnikowania serca u dzieci i stał się wybitnym specjalistą w tej dziedzinie. Dr Barbara Przytarska zajmowała się najmłodszymi dziećmi leczonymi w Klinice. Dr Janina Aleszewicz zajmowała się echokardiografią. Od 1974 r. badania wykonywano na bardzo prymitywnym polskim aparacie UKG-3.10 firmy Techpan Warszawa, a od 1979 r. aparatem firmy Smith-Kline tylko w prezentacji M-mode. Współtworząc początki echokardiografii dziecięcej, dr Janina Aleszewicz stała się ekspertem w tej dziedzinie.

W 1972 r. rozpoczęła się współpraca gdańskich kardiologów z ośrodkiem holenderskim kierowanym przez dr. A.M. Gründermanna. W okresie 1972-1973 szkolenie w tym ośrodku odbyła prof. Mirosława Narkiewicz. Rosnące kwalifikacje i umiejętności zespołu gdańskich kardiologów sprawiły, że byli gotowi podjąć nowe wyzwania w postaci rozszerzenia możliwości leczenia operacyjnego chorób serca o zabiegi w krążeniu pozaustrojowym. Brakowało „jedynie” odpowiedniej aparatury. Zespół gdańskich lekarzy otrzymał w darze z Holandii aparaturę do krążenia pozaustrojowego, która w grudniu 1974 r. na pokładzie statku MS „Norwid” dotarła do Gdańska. Pierwszą pacjent-

Rok 1974 r., pierwsze badania echokardiograficzne wykonywane na bardzo prymitywnym, polskim aparacie UKG-3.10 firmy Techpan Warszawa. Z archiwum prof. Stanisławy Maleckiej-Dymnickiej

ką operowaną w krążeniu pozaustrojowym była 8-letnia Ania z Elbląga, u której 29 kwietnia 1975 r. wykonano zabieg zamknięcia ubytku w przegrodzie międzyprzedsionkowej. 20 maja dr Narkiewicz wykonała zabieg przecięcia dodatkowej wiązki przewodzącej u 14-letniego chłopca z zespołem WPW. Była to pierwsza tego typu operacja w Polsce.

W początkowym okresie rozwoju kardiologii w Gdańsku zabiegi u dzieci z wrodzonymi wadami serca stanowiły zdecydowaną większość wykonywanych operacji. W 1975 r. wykonano 50 zabiegów operacyjnych na sercu i naczyniach u dzieci, w tym 15 operacji w krążeniu pozaustrojowym. Oprócz tego wykonano 34 operacje u osób dorosłych, w tym 2 zabiegi na naczyniach wieńcowych i 2 ASD. W czerwcu 1975 r. odbył się jubileusz 500 zabiegu operacyjnego serca u dziecka. W tym okresie ośrodek gdański należał do liderów kardiologii dziecięcej w Polsce. 2 grudnia 1975 r. przeprowadzono w Gdańsku pierwszy zabieg operacyjny przęsłowania aortalno-wieńcowego. Do końca roku wykonano jeszcze jedną taką operację. 30 listopada 1976 r. prof. Gründermann wszczepił w Gdańsku pierwsze sztuczne zastawki. Od początku istnienia ośrodka kardiologii i kardiologii w Gdańsku do końca 1993 r. zoperowano 1951 dzieci, w tym 780 w krążeniu pozaustrojowym. Klinika Kardiologii Dziecięcej była jedynym ośrodkiem na terenie Polski północnej i obejmowała swym zasięgiem województwo gdańskie, słupskie, koszalińskie, bydgoskie, toruńskie i elbląskie.

Największym problemem kardiologii dziecięcej są wady serca wymagające leczenia w okresie noworodkowym i niemowlęcym. Nie wszystkie te zabiegi były możliwe do przeprowadzenia w Gdańsku, dlatego konieczna stała się współpraca z innymi ośrodkami krajowymi i zagranicznymi. Dzieci przekazywane były między innymi do Polsko-Amerykańskiego Instytutu Pediatrii w Krakowie, Centrum Zdrowia Matki Polki w Łodzi i Centrum Zdrowia Dziecka w Warszawie. Dzięki staraniom Polonii Amerykańskiej powstała fundacja Polish Gift of Life, dzięki której ponad 110 dzieci ze złożonymi wadami serca operowanych było w ośrodkach amerykańskich.

Klinika Kardiologii Dziecięcej szybko się rozwijała; zwiększała się liczba hospitalizowanych dzieci, zakres i ilość wykonywanych badań diagnostycznych i leczniczych. Powiększał się zespół pracowników Kliniki. W 1994 r. w jego skład wchodził: prof. Stanisława Dymnicka, prof. Jan Erciński, dr Barbara Przytarska-Bielińska, dr Janina Aleszewicz-Baranowska oraz Marek Tomaszewski, Krzysztof Zaborowski, Joanna Kwiatkowska (obecnie kierownik Kliniki), Marzena Mazur, Robert Sabiniewicz, Maciej Chojnicki, Roland Fiszer.

Powstała pracownia Badań Holterowskich. Wykonywano rocznie 150-200 badań inwazyjnych (cewnikowania serca). Wykonywano zabiegi interwencyjne: zabieg atrioseptomii balonową metodą Rashkinda, a od 1993 r. balonoplastyki zastawki tętnicy płucnej. Z roku na rok zwiększała się

Dr Janina Aleszewicz-Baranowska, współtwórcza echokardiografii dziecięcej podczas wykonywania badania echokardiograficznego. Z archiwum prof. Stanisławy Małeckiej-Dymnickiej

Pierwszy zespół Kliniki Kardiologii Dziecięcej z małymi pacjentami. Od lewej: dr Barbara Przytarska (później Bielińska), dr Stanisława Małecka-Dymnicka, dr Jan Erciński i dr Janina Aleszewicz (później Baranowska). Z archiwum prof. Stanisławy Dymnickiej-Małeckiej

zarówno liczba, jak i zakres wykonywanych zabiegów interwencyjnych.

Powołano przy Klinice Kardiologii Dziecięcej Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom z Chorobami Układu Krążenia. Jest ono wsparciem dla rodziców i naszych pacjentów. Akcje charytatywne stowarzyszenia pomogły zbierać środki na zakup nowoczesnego echokardiografu.

W 1995 r. mając na uwadze potrzeby pacjentów z wrodzonymi wadami serca, którzy coraz częściej wchodzą w wiek dorosły, prof. Dymnicka utworzyła jedną z pierw-

szych w Polsce Poradni Kardiologicznych dla Dorosłych z Wrodzonymi Wadami Serca. Była prekursorką tej dziedziny kardiologii.

W 1995 r. po przejściu prof. Dymnickiej na emeryturę obowiązki kierownika Kliniki przejął prof. Jan Ereciński.

Ciąg dalszy w kolejnym numerze *Gazety*.

dr hab. Joanna Kwiatkowska,
dr hab. Robert Sabiniewicz, prof. nadzw.,
Katedra i Klinika Kardiologii Dziecięcej
i Wad Wrodzonych Serca

Zespół Kliniki Kardiologii Dziecięcej (rok 1994). Od lewej: Joanna Kwiatkowska, Robert Sabiniewicz, dr Barbara Przytarska-Bielińska, pielęgniarka oddziałowa Janina Schmidt, prof. Jan Ereciński, prof. Stanisława Małecka-Dymnicka, Roland Fiszer, Krzysztof Zaborowski, dr Janina Aleszewicz-Baranowska, Maciej Chojnicki. Na zdjęciu nie ma Marzeny Mazur oraz Marka Tomaszewskiego (wykonującemu zdjęcie)

Dzień pracy, lata 70. Od lewej dr Stanisława Małecka-Dymnicka, dr Jan Ereciński i laborantka EKG Stanisława Kotarba. Z archiwum prof. Stanisławy Dymnickiej- Małeckiej

Studenci pobiegli dla chorych dzieci

Fot. materiały facebook.com/TrimamaPl

Hassan Al Qanber, Katarzyna Bogucka, Wojciech Czajkowski, Marlon Souza Luis, Małgorzata Styczewska i Jacob Wojtczuk, studenci GUMed uczestniczyli w Biegu charytatywnym *Piątka od serca*, który został zorganizowany przez Natalię Wodyńską-Stosik, założycielkę organizacji Trimama. Idea Biegu związana była z własnymi, bolesnymi przeżyciami Natalii. Gdy 6 lat temu opuszczała mury Centrum Onkologii w Warszawie, wiedziała, że będzie chciała odwdziżyć się światu.

Wydarzenie odbyło się 2 grudnia 2018 r. w Gdańsku i przyciągnęło blisko 300 biegaczy. Mroźne niedzielne przedpołudnie rozgrzała niesamowita energia Natalii, wolontariuszy i zawodników. Studenci GUMed z sukcesem podjęli walkę z profesjonalnymi i amatorskimi uczestnikami zdobywając 1 i 2 miejsce w kategorii „najlepszy student” (odpowiednio Jacob Wojtczuk i Wojciech Czajkowski) oraz 3 miejsce w kategorii „best expatriate” (Marlon Souza Luis). Koło naukowe English Division Pediatric Oncology Circle, które w poprzednich latach współpracowało już z Trimamą, także było zaangażowane w organizację wydarzenia. Studenci zbierali pieniądze sprzedając ręcznie robione bransoletki z hasłem „zwalcz raka”, a wspierała ich organizacja IFMSA, której członkowie sprawdzili poziom glukozy we w krwi.

Cały dochód z biegu zostanie przekazany Katedrze i Klinice Pediatrii, Hematologii i Onkologii. ■

